

V Adamovi a v Kristovi

V celých dejinách ľudstva sú len dvaja ľudia, ktorí majú výnimočnú a jedinečnú identitu, postavenie a úlohu.

Písmo ich pomenúva ako prvý Adam a posledný (druhý) Adam (1. Korinským 15:45 a 47; v týchto veršoch sú slová „človek“ a „Adam“ synonymá, sú vzájomne zameniteľné). Ich jedinečnosť spočíva v ich pôvode a v ich diele. Úloha, ktorú zohrali, či dielo, ktoré vykonali, má dosah na celé ľudstvo. Je to tak preto, lebo od Boha dostali postavenie, v ktorom konajú zástupne za „všetkých“ a za „mnohých“ (pozri článok „Všetci v Adamovi a všetci v Kristovi“ v tomto čísle, str. 20).

Prvý človek – Adam

Všetko, čo jestvuje, stvoril Boh. On stvoril vesmír i Zem, živú i neživú prírodu, anjelov a človeka. Všetko, viditeľné aj neviditeľné, stvoril z ničoho (ex nihilo) skrze svoje slovo mocou svojho Ducha. Boh tvorstvo (stvorenstvo) doslovne vyriekol do existencie (Žalm 33:9: Lebo on povedal, a stalo sa; on rozkázal, a postavilo sa). Človek bol uprostred ostatného tvorstva výnimočný, lebo bol stvorený na Boží obraz (1. Mojžišova 1:26-27), a dostal výnimočné postavenie – jeho úlohou bolo spravovať celé tvorstvo na zemi (1. Mojžišova 1:26-28, 2:15, 2:19-20), vládnuť nad ním.

Ako prvý bol stvorený muž, prvý človek, Adam. Hospodin Boh utvoril Adama, človeka, vezmúc prach zo zeme a vdýchol do jeho nozdier dych života, a človek sa stal živou dušou (1. Mojžišova 2:7; 1. Korinským 15:45). Boh stvoril človeka ako muža a ženu, ako mužské a ženské pohlavie (1. Mojžišova 1:27). Všetci ostatní ľudia sa rodia ako potomkovia (1. Mojžišova 1:28) prvého muža (Adama) a jeho ženy (Evy), prvej ženy, ktorá bola tiež nadprirodzene stvorená tak, že bola vzatá z muža (1. Mojžišova 2:21-22). Prvý ľudský pár je stvorený Bohom priamo a nadprirodzene – Adam ani Eva nemajú zemských rodičov. Všetci ostatní ľudia sa už narodili ako priami potomkovia tohto prvého ľudského páru.

Cieľ, ktorý Boh sledoval pri stvorení, bol mať svoj ľud, uprostred ktorého chcel prebývať, a svoje kráľovstvo na zemi, spravované verným, milujúcim a poslušným správcom/vládcom, kde všetko malo fungovať podľa Božej nariaďujúcej vôle, podľa jeho ustanovení a prikázaní, kde všetko malo byť veľmi dobré a na Božiu slávu. Tento vládár mal reprezentovať jednak Boha a jeho vládu voči Božiemu ľudu a voči tvorstvu, jednak Boží ľud ako verný, milujúci, poslušný a spravodlivý pred Bohom. Preto bol Adam stvorený na Boží obraz (1. Mojžišova 1:27) a preto všetci zemskí ľudia nesú obraz prvého Adama (1. Mojžišova 5:3).

Svojou podstatou bytia, svojou prirodzenosťou je prvý stvorený človek – Adam – „zemským človekom“: „Prvý človek zo zeme zemský, z hlíny...“ (1. Korinským 15:47). Podstata bytia či prirodzenosť „zemského človeka“ je v Písme označená aj ako „duševné telo“ („duševné telo zmyselné“ – 1. Korinským 15:44, podľa prekladu prof. Roháčka) a aj ako „telo a krv“ (15:50). Pretože všetci ostatní ľudia sú z neho narodení a sú jeho potomkovia, aj všetci ostatní sú „zemský človek“ (a aj „duševné telo zmyselné“, a aj „telo a krv“): „Aký bol ten zemský, takí aj všetci zemskí...“ (15:48), „A ako sme niesli obraz zemského...“ (15:49).

Adamov pád – pád celého ľudstva

Krátko po stvorení, skôr ako sa prvému ľudskému páru narodil prvý potomok, došlo k pádu. Adam s Evou porušili Boží príkaz, Božie prikázanie, ktoré má charakter zmluvy skutkov. Toto malo ďalekosiahle dôsledky pre celé ľudstvo (a dokonca pre celé tvorstvo na zemi) preto, lebo postavenie Adama bolo výnimočné – bol vládcom nad všetkým tvorstvom na zemi a zároveň ako prvý človek (prvý Adam) zastupoval (reprezentoval) celé ľudstvo v zmluve skutkov (Ozeáš 6:7)^{A)}. Jeho pádom do hriechu padlo do hriechu a jeho dôsledkov (smrť ako spravodlivý Boží trest) celé ľudstvo: „Preto ako skrze jedného človeka vošiel hriech do sveta a skrze hriech smrť, a tak prešla smrť na všetkých ľudí, pretože všetci zhrešili“ (Rímskym 5:12). Adamovým pádom padlo do porušenia dokonca i celé tvorstvo na zemi (Rímskym 8:20-22). Adam spôsobil svojím pádom celému ľudstvu dvojaký problém:

a) Keďže Adam reprezentoval/zastupoval v zmluve skutkov celé ľudstvo, všetci jeho potomkovia nesú jeho vinu^{B)}. Je im Bohom pripočítaná: „Lebo aj do zákona (rozumej: Mojžišovho zákona v zmysle mojžišovskej zmluvy skutkov^{C)}) bol hriech na svete, ale hriech sa nepripočíta, keď nie je zákon. Ale smrť jednako kráľovala od Adama až po Mojžiša i nad tými, ktorí nehrešili podobným prestúpením ako Adam, ktorý je obrazom toho budúceho“ (Rímskym 5:13-14).

b) Všetci jeho potomkovia sa od jeho pádu rodia porušením hriechom. Svojou prirodzenosťou sú hriešni (hriešnici). Majú hriešnu, padlú (telesnú) prirodzenosť. Božie slovo túto skutočnosť opisuje tak, že všetci Adamovi potomkovia sú „predaní pod hriech“ (Rímskym 7:14). Pod hriech nás všetkých predal Adam.

Padlá hriešna prirodzenosť každého človeka ako Adamovho potomka je nesmierne závažná vec. Božie slovo ju opisuje nasledovne: Všetci sú „mŕtvi vo svojich hriechoch a svojich previneniach“ (Efezským 2:1, 2:5), sú „mŕtvi v hriechoch a v neobrezanosti svojho tela“ (Kolosenským 2:13), sú „telesní“ a „chodia podľa tela“ (Rímskym 7:14), sú „nemajúci Ducha“ (Júda 1:19). Hriešna padlá ľudská prirodzenosť plodí strašné dôsledky: ako padlí ľudia robíme, čo nechceme, čo neuznávame, za čo sa hanbíme (Rímskym kapitola 7), sme otrokmi hriechu,

pretože sme zotročení „vášňami rôznych hriechov“ a „zlými žiadosťami“, „nesieme ovocie smrti“, pretože sme ovládaní „zákonom (zákonitosťou) hriechu a smrti“ (Rímskym kapitola 7). Ako padlé (telesné) stvorenie nedokážeme Boha pravdivo poznať, milovať, uctievať, slúžiť mu, pretože duchovné veci sú telesnému človeku (nemajúcemu ducha/Ducha) úplne nezrozumiteľné a neuchopiteľné: „Ale telesný človek nechápe vecí Ducha Božieho, lebo sú mu bláznovstvom, a nemôže ich poznať, lebo sa majú duchovne posudzovať“ (1. Korinským 2:14). Z tohto istého dôvodu telesný človek nedokáže ani len porozumieť evanjeliu a uveriť mu. Jediný liek na túto chorobu, jediné riešenie tejto našej beznádejnej situácie, spôsobenej našou padlou hriešnou prirodzenosťou zdedenou po Adamovi po jeho páde, je spasenie z milosti založené na splodení z Ducha, vykúpení v Kristu Ježišovi, oživení a vzkriesení v stotožnení s Kristom v jeho smrti a v jeho vzkriesení.

Božie spasenie preto obsahuje dve zložky:

a) Ospravedlnenie, ktoré rieši otázku viny padlého človeka (pripočítanej Adamovej viny, ako aj viny za vlastné hriechy, ktoré človek spáchal pre svoju padlú hriešnu prirodzenosť, ktorú každý zdedil od Adama cez celú rodovú líniu svojich predkov).

b) Znovuzrodenie, ktoré rieši otázku padlej hriešnej prirodzenosti. Stará hriešna padlá prirodzenosť zomrie na kríži a v znovuzrození dostávame novú prirodzenosť.

Posledný Človek (Adam) – Ježiš Kristus

Sú len dvaja výnimoční ľudia („človekovia“, Adamovia), ktorých identita, úloha a dielo majú dopad na celé ľudstvo. Identitu a to, čo uviedol na celé ľudstvo prvý človek, „prvý Adam“, sme už opísali.

Pôvodným Božím cieľom bolo mať svoj ľud, uprostred ktorého chcel prebývať, a na zemi mať svoje kráľovstvo, spravované verným, milujúcim a poslušným správcom/vládcom. Pretože prvý Adam v tejto úlohe a postavení zlyhal (a s ním celé ľudstvo), musel prísť druhý a posledný Adam ako dokonalý obraz Boha a dokonalý vladár/kráľ (Židom 1:3). Druhý a posledný Adam prišiel, aby odčinil a napravil to, čo prvý Adam pokazil, aby vykúpil svoj ľud a padlé tvorstvo spod služby smrti a porušenia: „Lebo pretože skrze človeka (rozumej: prvého Adama) smrť, skrze človeka (rozumej: posledného Adama) i zmŕtvychvstanie mŕtvych“ (1. Korinským 15:21).

Druhý a posledný Adam je opísaný ako Pán z neba (oživujúci Duch), v ktorom prebýva všetka plnosť božstva telesne (Kolosenským 2:9). Tak ako celé ľudstvo v prvom Adamovi zlyhalo v nesení Božieho obrazu, tak sa pravé a dokonalé nesenie Božieho obrazu naplní v novom ľudstve – v Božom ľude – skrze druhého a posledného Adama (1. Korinským 15:49). Naplní sa to najprv duchovne a neviditeľne pri znovuzrození jednotlivcov ešte uprostred tohto padlého sveta (2. Korinským 3:18) a konečne (finálne) a v moci pri vzkriesení z mŕtvych – pri vykúpení tela a oslávení. Rovnako tak bude aj celé tvorstvo vykúpené a oslávené (Rímskym 8:19-23).

Tým druhým a posledným Adamom nie je nikto iný ako Boží Syn z večnosti, Pán z neba, ktorý sa stal človekom, aby mohol ľudstvo reprezentovať, zastupovať. Prvý a posledný (druhý) Adam majú veľa spoločného, ale sú zároveň aj podstatne iní.

Spoločné majú to, že sa nenarodili počatím z muža a ženy, ale ich pôvod je nadprirodzený a spočíva priamo v Bohu. Prvý Adam bol stvorený z hlíny, posledný Adam bol počatý Svätým Duchom a narodil sa z panny. Spoločné majú to, že ako jeden, tak aj druhý zastupujú „mnohých“ a „všetkých“ v úlohe vládára. Tak ako princíp počítania viny zohral svoju úlohu v prípade pádu prvého Adama, rovnako tak princíp počítania spravodlivosti zohráva svoju úlohu pri ospravedlnení v Kristovi. Tak ako v prípade prvého Adama vošiel cez neho hriech a smrť do sveta a na všetkých ľuďoch, tak aj cez posledného Adama prišla milosť, pravda, ospravedlnenie a život pre mnohých.

Úlohu prvého a posledného Adama v zmysle reprezentovania (zastupovania) „všetkých“ a „mnohých“ podrobne a výstižne opisuje Božie slovo v Rímskym 5:12-21. Význam slov „všetci“ a „mnohí“ vysvetľujeme v článku „Všetci v Adamovi a všetci v Kristovi“ (v tomto čísle na str. 20). V prípade Adamovej reprezentácie slová všetci a mnohí znamenajú „všetci ľudia bez výnimky“. V prípade Kristovej reprezentácie slová všetci a mnohí znamenajú „všetci tí, ktorí sú v Kristovi“. Z pohľadu časnosti sú to všetci, ktorí uverili v Krista ako Spasiteľa živou spasiteľnou vierou. Z pohľadu večného Božieho plánu a diela spasenia sú to tí, ktorých Boh stotožnil s Kristom v jeho smrti a v jeho vzkriesení (Rímskym 6:4; Kolosenským 2:12)^D).

Prvý a posledný Adam sa však od seba aj podstatne líšia. Zatiaľ čo „prvý človek, Adam,“ sa stal „živou dušou“, „posledný Adam“ je „oživujúcim duchom“ (1. Korinským 15:45). Zatiaľ čo „prvý človek“ bol „zo zeme zemský, z hlíny“, „druhý človek“ je „Pán z neba“ (15:47). Kristus je druhý a zároveň posledný Adam. Druhý je preto, lebo po Adamovi je druhý taký výnimočný. Posledný je preto, lebo iného v takom postavení, s takou identitou a s takou úlohou už nebude.

Kristus vzkriesený – Boží ľud vzkriesený

Prvý a posledný Adam (človek) majú spoločné nielen to, že reprezentujú ako vladári svoj ľud, prvý Adam všetkých ľudí (celé svoje potomstvo) a posledný Adam vykúpený Boží ľud (Kristovu nevestu), ale aj to, že „svojim“ dávajú svoju prirodzenosť. Aký bol prvý Adam (zemský, duševné telo, telo a krv, duševný), takí sú aj všetci jeho potomkovia. Aký je posledný Adam, takí budú aj všetci, ktorí sú v ňom: nebeské telo, duchovní. A ako sme všetci niesli obraz zemského (prvého Adama), tak tí, ktorí sú v Kristovi, ponosú po vzkriesení tela aj obraz toho nebeského (posledného Adama – Krista). Ale ak niekto nemá Ducha Kristovho, ten nie je v Kristovi (Rímskym 8:9).

Zhrnutie

Písmo roztrieduje všetko ľudstvo na dve skupiny a pod dve reprezentačné hlavy, ktorými sú prvý Adam a posledný Adam (Rímskym 5:15-19; 1. Korinským 15:48), a každého človeka zaraďuje pod niektorú z nich. Boh zazmluvnil s prvým Adamom ako hlavou ľudstva, aby bol obrazom Boha v ľudstve, zjavenom na celej zemi. Adamovo postavenie súčasne znamenalo aj jeho privilegium byť otcom celého ľudstva. Prvý Adam v nesení obrazu Boha zlyhal, a preto bolo treba nového Adama, ktorý by bol hlavou nového ľudstva.

Kristovou identitou - ako posledného Adama a hlavy nového ľudstva - je aj to, že naplnil zmluvnú poslušnosť, ako ju Boh požaduje od celého ľudstva, ktoré ju dosahuje jedine skrze neho. Kristus ako dokonale a vo všetkom poslušný Syn je hlavou nového ľudstva, ktoré – tak ako on – je/bude vo všetkom poslušné Bohu. V Kristovej poslušnosti je ukázaná nielen pravá ľudskosť (človečenstvo), ale aj to, čo ako pravdivý obraz Boha ukazuje, teda láska, vernosť a predovšetkým oddanosť a poslušnosť Božieho Syna.

Toto je opakom Adamovho hriechu a jeho zhubných následkov. Toto je pravé človečenstvo a Boží morálny štandard, ktoré sú vlastné Ježišovi Kristovi. Takýto štandard sa požaduje od reprezentatívnej hlavy/náhrady (zástupcu/reprezentanta), ktorá zaplatí za náš hriech a dá nám svoju spravodlivosť, čo je potrebné pre zmierenie s Bohom. Pre to všetko bol potrebný Boží Syn, lebo len on je ten, kto uspokojí morálne požiadavky, ktoré Boh na nás kladie. V tomto zmluvnom kontexte je pochopiteľné, prečo sa Syn musel vteliť a urobiť dielo, ktoré vykonal. Dostávame plný zmysel druhého a posledného Adama a toho, prečo je to jedine Kristus, kto celé dielo môže urobiť.

Kristus sa musel stať druhým a posledným Adamom, ktorý zmluvu skutkov naplní nielen za seba, ale ako kráľovská (panovnícka) hlava, ako Pán a Kráľ nového ľudstva a Božieho kráľovstva v jeho realizácii vo forme nového neba a novej zeme a nebeského Jeruzalema – aj zástupne za celé nové ľudstvo (Cirkev), teda za nové stvorenie.

Poznámky:

A) K takémuto chápaniu, okrem verša Ozeáš 6:7, vedie výklad Rímskym 5:12-21 v kontexte zjavenia celého Písma, ktoré odкрýva, ako Boh realizuje svoj plán odsúdenia a spásy v dejinách celého ľudstva cez zmluvy povahy skutkov a zmluvy povahy milosti (pozri články o zmluvách, Solas číslo 18, jar 2013, str. 22-25; Solas číslo 19, leto 2013, str. 12-45; Solas číslo 20, jeseň 2013, str. 13-19 a publikáciu „Zmluva zaslúbení“, vyd. SOLAS, Žilina 2017, ISBN 978-80-971486-1-4).

B) Hriech je prestúpenie Božieho prikázania, Božieho zákona (1. Ján 3:4). Hriech je svojou podstatou skutok, čin, akt. Vina je trestnoprávny dôsledok hriechu, pretože ten, kto je vinný, dostáva trest. Adamovi potomkovia nezdedili Adamov hriech (často nazývaný „prvotný hriech“). Hriech sa zdediť nedá. Zdediť sa dá len vina za hriech. Na Adamových potomkov sa prenáša (je im pripočítaná) vina za Adamov hriech. Toto sa zvykne voľne pomenovávať, že Adamovi potomkovia „dedia Adamovu vinu“. Nejde tu však o takpovediac genetické dedenie, ale o právne dedenie. Pripodobniť to môžeme k tomu, ako keby syn zdedil po rodičoch dom a na tom dome by bolo vecné bremeno. Keď zdedí dom, zdedí ho aj s tým vecným bremenom. To, čo Adamovi potomkovia dedia už viac v zmysle genetickom, je dedenie padlej hriešnej prirodzenosti. Každý Adamov potomok sa na svet rodí už porušený hriechom, rodí sa s padlou hriešnou prirodzenosťou.

C) Mojžišov zákon ako zmluva skutkov bol explicitne daný iba izraelskému národu, ale implicitne sa pod tento zákon ako zmluvu skutkov dostali všetci ľudia (celé ľudstvo), pretože izraelský národ v tejto zmluve zastupoval/reprezentoval celé ľudstvo podobne, ako Adam zastupoval v prvej zmluve skutkov (zmluva s Adamom/zmluva s tvorstvom) celé ľudstvo (dokonca celé tvorstvo), ako sme to podrobne vysvetlili v článku „Pestún vedúci ku Kristovi“ (Solas číslo 36, jeseň 2017, str. 15-35).

D) Sú to tí, ktorých Boh stotožnil s Kristom v jeho smrti a v jeho vzkriesení (Rímskym 6:4; Kolosenským 2:12) na základe svojho predzvedenia a vyvolenia milosti ešte pred založením sveta (Efezským 1:4-14).